

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 "

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíthatnak.

A munkások egészsége.

Rendkívül fontos a szerep, melyet a munkás- és iparos osztály betölt és méltó arra, hogy ép-ségben tartásukat ők maguk is komolyan vegyék. Minden munkának, de főként az izom munkájának, illetve azok munkaképességének elengedhetetlen feltétele az általános szervezeti épség. Megszámlálhatatlan az a sok káros körülmény, mely az iparos és munkás egészségét lépten-nyomon fenyegeti, mint a rossz lakásviszonyok s a hiányos táplálkozás. Nem is hiszi el az, ki nem foglalkozik vele, hogy hány halottja, hány nyomorékja, hány koldusa és hány árvája van annak, hogy a lakásról és táplálkozásról szóló szabályokat nem tartják meg a munkások.

Hogy a hiányos táplálkozás, a rossz lakásviszonyok, mennyire terjesztik a pusztító megbetegedéseket, a tüdőgümőkort, a csontszűt és más szervi bajokat, a kis gyermekek között pedig a gyomor és bélhurutot, a scrophulozist s több más őket elföldelő nyavalyákat.

Ha a munkásnak nincs megfelelő lakása, a korecsmákban keres szórakozást, a mi őt gyakran iszákosságra vagy rossz társaságra viszi s az a rossz hajlamukat igen gyakran a bűnök fertőjébe sodorja.

Egészség szempontjából alig lehet kellően méltányolni, hogy mit jelent egy egészséges lakás. Hisz mondhatjuk, hogy életünknek majdnem felét lakásunkban töltjük és még is az emberek s különösen a munkások, iparosok legtöbbször zsúfolt, alacsony, nedves, sötét, rosszul szellőzőt, szűk,

tisztátalan zugokba húzódnak meg. A bányatársulat elég tisztességes lakásokról gondoskodik munkásai részére, de azokat minden szigorú rendelet daczára sem tartják kellő rendben és tisztán, igen gyakran tulzsúfoltak s a szellőztetésre még sem fordítanak elég gondot. Az iparos lakásai pedig szűkek, nem egy helyen a műhely, hálószoba és konyha egy alacsony kis helyre szorul össze, s gyakran még ott is mosnak s a nedves ruhát kivált télen ott szárítják s ha még nedves is a lakás, annak párái egybe keverednek a tüzhelyről felszálló ételgőzzel, szaggal, dohányfüsttel és más szervi elválasztó anyagokkal. A padozatra reá öntenek vizet, ételmaradékot, melyek a deszkák közt levő nyílásokba beivódnak, úgy, hogy a fertőző csiráknek kitűnő talajul szolgál. Ha ily helyeken járvány lép fel, úgy azt elszigetelni képtelenség. Egyes gümőkóros váladéka pedig egész családokat megfertőztet.

A beteges gyenge szervezetnek nincs elég ellenálló képessége s így könnyen ültetik át egymásra a gyilkos ragályokat, ezért pusztulnak a gyermekek oly gyakran vörheny, typhus, dyphteritis, kanyaró, influenza, vérhas s más betegségekben, sőt a sok együttlakó széthordja a ragályozásokat az egészségtelen lakásokból, hol a fertőző betegségeknek kitűnő melegágya van s ezeket kiirtani alig lehet. Jönnek utánok új lakók és folytatódik az áldozatszedés végnélküli gyászos láncolatban.

A munkás anyagvesztése nagyobb mint az ülmunkával foglalkozó egyéneké, tehát nagyobb az anyagsere is, ezért pótolni kell e veszteséget, hogy ne csökkentse ellenálló képességét. A munkás nem tudja kellően megválogatni táplálékát.

Vannak állati és növényi tápszerek, ezeket keverten kell fogyasztani. Az állati tápszerek, vagyis légenyirtartalmú anyagok a szervezet kiépítését segítik elő, míg a növényi vagy légenymentes anyagok a szervi meleget fejlesztik. A szervezet háztartásában építőanyagra és melegre egyaránt szükség van, csak hogy állati tápszerre mint hus, tojás, tej, mégis nagyobb szüksége van a szervezetnek, de mert ezek drágábbak a munkásnép inkább növényi éledelekkel táplálkozik, ezekből azonban a veszteség pótlására nagyobb mennyiség szükséges s így származik a gyomorhurut, gyomortágulás stb. Azonkívül kevesebb melegtelt is fogyasztanak s a meleget alkohol tartalmú italokkal pótolják mint bor, s legtöbbször pálinkával, melyet rendszerint mértéktelenül élveznek s ez a nemesebb szervek mint szív, tüdő, gyomor, belek, máj, vese elhárjasodását idézik elő s így e szervek ellenálló képességét jelentékenyen csökkentik. Az alkohol még a szellemi erőket is megtámadja s végzetes következményeket von maga után. Sőt az utódokra is kihat ennek káros hatása. Be van igazolva, hogy iszákos szülőkötől származó gyermekek nagyrésze hülye és bűnös cselekedetekre hajlandó.

A táplálkozás keretébe tartozik a test és bőr tisztán tartása is. A bőrnek nagy élettani feladata van, a mennyiben a bőrnek nagy számban beágyazott izzadási, valamint foggyumirigyek körülbelül 1000 gramm nedvet választanak ki naponta részben izzadás, részben kigőzölés alakjában. Azonkívül a bőr apró likaicsain az elhasznált anyagok gáznemű származékai távoznak el. A bőren élettani működését bőrlélekzésnek nevezzük. Ha tehát a bőr ápolására gondot nem fordítunk,

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

BOB HERCZEG.

Most, hogy itt Petrozsényben is előadták, közöljük a darab tartalmát, hogy a kik nem lehettek jelen az előadáson, azok is megismerhessék.

Csinos legény volt György király, kit
Bob hercegnek hívott a nép,
Szép, szőke hajjal, kék szemekkel,
Akkortájt lett husz éves ép'.
Száz év előtt volt lár, Londonban
Már akkor is nagy volt a köd —
S egy iszonyu nagy palotából
Bob herceg sokszor megszökött, —
Bob herceg sokszor megszökött.

Az anyakirálynő, a hölgyek,
A lordok és a hercegek,
Egyhangulag kimondták róla,
Hogy engedetlen, rossz gyerek.
És minden újabb alkalomkor
Fogadtak új tanárt neki
S Bob herceg minden új esetről
Új furfanggal játszotta ki.
Új furfanggal játszotta ki.

S há megszökött a Westminsterből,
Csak úgy tett Bob királyfi, mint
A mesében minden királyfi:
Nyakába vett egy mandolint
S pöngette azt, pöngette sírván
Majd megrepesztve a fátat —
Egy kapuban — a bowie streeten —
A tizenhetes szám alatt, —
A tizenhetes szám alatt.

Egy ócska ház, a bowie streeten.
Tom bátya háza egymaga
Nem ok reá, hogy ott daloljon
Bob urfi késő éjszaka.
Nem is Tom bátya, sem a háza
A bowie streeten volt az ok —
Csak az aranyhajú miss Annie,
Ki az ablakban mosolyog.
Ki az ablakban mosolyog.

„Szeretlek, mint virág a napfényt!”
— Szívem virággal van tele!
„Szívem a mennybolt s napja Annie!”
— Napod nem nyugszik soh'se le!
„Mindenhol téged látlak, Annie!”
— Szeretlek György apród, vakon!
„Megesküszünk és hitvesem léssz!”
— Tied vagyok, szép lovagom, —
Aranyos, édes lovagom!

Ilyes dalok daloltatának,
Miközben kisülött a hold.
A hold sütött a vén Tom bátya
A rács mögül elő hajlott.
Kihajlott s nézte hosszan őket,
És hajnal tájban szólt csak át:
„Takarodj az ablakból Annie!
Neked meg urfi, jó'jszakt!

Csendes, nyugalmas jó'jszakt!”
S egy harmatos tavaszi reggel
Bob herceg arra ébredett,
Hogy nagyon zugnak a harangok
S az utcán jó egy diszmenet.
S egy kamarástól boszus arccsal
Kérdezte, hogy mért zug a nép?
S a kamarás így szólt: „Felséged
Ma reggel lett husz éves ép',
Ma reggel lett husz éves ép'.

S felöltöztették vasba, vértbe,
Arannyal, kövel ékesen,
Kápráztatón és nem hiányzott
Az oldaláról kardja sem,
Bíbor palást omlott utána,
Vállán aranyláncz fityegett —
Ugy vezették a trónterembe
Szegény, ijedt Bob herceget. —
Szegény, ijedt Bob herceget.

akkor az apró likacsok eldugulnak, mi a bőr működését és a veríték, valamint a foggyumirigyek kiválasztó munkáját megakadályozzák. A szenny ezenkívül számos bőrbaj fellépésének is kedvez.

A gyakori kézmosás feltétlenül szükséges a munkás embernél. A kezekre tapad leginkább a piszok, a kezeket érik leginkább a fertőzőési csirák. Kezünkkel töröljük meg szemünket, érintjük arcunkat, fejünket; kezünket visszük az orrunk és szájunk nyílásaihoz és így ezzel fertőzzük meg legelőbb magunkat és terjesztjük a fertőzést otthonunkban is. Ha bőrükön kis horzsolás van, vagy tüvel szurják meg kezüket, már ezuton is megmérgezhetik magukat.

Ezért kezüket igen gyakran szappannal mosásuk le különösen evés előtt és általában munkájuk után mielőtt haza mennének. Ha alkalmunk nincs a fürdésre, pedig a bányatársulat gondoskodott munkásai részére oleó fürdőről is, mindennap esténként lefekvés előtt, kezüket, karjukat, felsőtestüket szappanos hideg vízzel mossák le. Mert tisztatlanságuk által sokféle nyavalyát, ragályos betegségeket, hideglelést s többféle bőrbajt szerezhetnek maguknak.

Az állam a középiskolákban is gondoskodott az egészségtan tanításáról. De a munkások tulajdonképpen többsége a népiskolákból kerülén ki szigorú intézkedéseket tett, hogy az iskola és egész környezetének példás tisztántartása által a növények, állatok, tárgyak tisztaságához, s elrendelte, hogy minden népiskolában tanítsák az egészségtan főbb vonalait; hogy iskoláink mennyiben felelnek meg e rendelkezéseknek, azt az ellenőrző hatóságok tudnák megmondani; pedig a munkások egészségi viszonyai befolyásolják az intelligens családok egészségét is.

Dr. M.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Előfizetési felhívás.** Lapunk jelen számával új évnegyedbe lépünk, mely alkalommal új előfizetést nyitunk a „Petrozsény és Vidéke”-re. Kitartóan, hűen küzdünk azon irányban, azon célunkért, melyeknek eddig is kifejezői, szerény munkásai voltunk annyi időközön keresztül s melyeknek mindenkor rendíthetetlen zászlóvivői maradtunk. Eleven szellemben, mindenre kiterjedő

lapot nyújtunk, mely tájékoztat ad nemcsak a helyi életéről, nemcsak annak minden ügyeire, hanem a vidék viszonyairól is.

Kérjük, hogy az eddig tanúsított támogatás ne lankadjon, hanem növekedjék folyton. Kérjük előfizetőinket előfizetéseik megújítására s hogy minél számosabb hivatkozott lapunk zászlósa alá. A hátralékosokat pedig kérjük *hátralékaik posta fordultával való bekezdésére*, mivel a lap fenntartása nagy anyagi áldozattal jár.

A „Petrozsény és Vidéke” előfizetési ára:

egész évre	8 korona
fél évre	4 korona
negyed évre	2 korona
egyesszám ára	20 fillér

— **Iskolatámogatás.** A királyi tanfelügyelő a lefolyt héten is folytatta az iskolák meglátogatását. 25-én Lúpenyben az állami iskolát vizsgálta, melynek szép és új épületébe új élet és új szellem fog költözni, 26-án meglátogatta az összes tanítókat otthonukban. Jelezni akarván, hogy tanítóink nemcsak szigorú ellenőrzője, hanem atyai jóakarója is. Délután jelen volt az állami iskolánál alakuló ifjúsági egyesület közgyűlésén s örömmel vette tudomásul a kitalásba helyezett sok szép ígéretet a jövőre. 27-én az állami iskola összes tantermeiben megjelent s hallgatta a folyó tanításokat, melyeknek megbeszélésére egybe hívta a tanítótestületet. Hogy mi volt véleménye az eredményről azt nem lehetett megtudni, mert arról misem szívgott ki. A gondnoksági elnökségről Buda Károly főszolgabíró gyengélkedő egészségi állapotára való tekintettel lemondván; mint értesülünk sikerült a tanfelügyelőnek Andreics János bányatanácsost nyerni meg az állami iskola gondnoksági elnökségére. Tekintve a község nagy kiterjedését, melynek távolabbi részeiből különösen téli időben a kisebb gyermekeknek alig lehet eljutni a rendes időre a Deákgyarmaton levő iskolába, tervbe vette, hogy az alsókolóniában építtessék 2 tanterem, melybe az I. és II-ik osztálybeli gyermekek járnának s mivel a vasuti alkalmazottak nagy számban járnak az állami iskolába a közlekedési miniszter segítségét veszi igénybe.

— **Eljegyzés.** Harmati Vincze okl. gépészmérnök f. évi március hó 25-én eljegyezte Dániel Stefikét Dániel Sándor leányát Baniczán.

— **A jegyzők magánmunkálatairól** szóló, mult számunkban megszakított hírnök folytatása:

II. CZIM.

A magánmunkálatokért szedhető díjakért.

4. §. A magánfelek érdekében teljesített olyan magánmunkálatokért, melyekkel a községi, illetőleg körjegyzők csak annyiban foglalkozhatnak, amennyiben ez őket hivatalos kötelességeik teljesítésében nem akadályozza (Ü. Sz. 84. §.), a következő díjak szedhetők:

... Hatalmas lordok, büszke ladyk

Állottak néki sorfalat,

Mikor uszályos hőselymben

Az ősi trónra fölhaladt.

S miközben zúgtak a harangok,

S ágyuk dörögtek szüntelen,

Azt sugta György fülebe Annie:

„Bob, én magam úgy szegyenlem,

Bob, én magam úgy szegyenlem.”

S a Westminsternek egy zugából

Hideg szellő kelt utra és

A szellő szárnyán hosszú sóhaj ...

Talán visszaemlékezés,

Valami ócska, rossz gitarra,

Valami holdas éjszakán,

Mikor a csillagok ragyogtak

És csattogott a csalogány ...

És csattogott a csalogány.

... S bár zúgtak orids harangok,

Bár tombolt, ujongott a nép,

Bár földért a zord Westminster

S bár június volt, enyhe, szép —

Érezték még is mindakette

Azt, hogy valami ott maradt

A kapuban — a bowie streeten —

A tizenhetes szám alatt,

A tizenhetes szám alatt.

M.

A) Díjszabás.

1. Az 1898. II. s az 1899. XLI. és XLII., továbbá az 1900. XXVIII. és XXIX. t. cz alapján bármely munkásszerződés elkészítéseért akkor, ha 10-nél kevesebb munkás írja alá a szerződést, 1 K., ha 10-nél több, de 25-nél kevesebb munkás írja alá, 2 K., ha 25-nél több, de 50-nél kevesebb munkás írja alá, 3 K., ha 50-nél több munkás írja alá, 4 korona.

Ha a szerződés megírásakor az, hogy hány munkás lesz szerződöttve, meg nem tudható, 4 K.

2. Egyéb szolgálati szerződésekért (eselédek, iparostanonczok 1884. XVII. t. cz. 61. §.) és segédek, gyári munkások szolgálati szerződéséért 1 K.

3. Vállalkozási szerződésekért a kikötött összeget véve alapul.

4. Adás-vételi szerződésekénél úgy ingó, mint ingatlanoknál, (ide értve a csereszerződéseket is) a vételárat véve alapul, valamint bérleti és haszonbérleti szerződésekért az évi bérösszeget véve alapul, a következő díjak számíthatók:

200 K.-ig 3 K., 200—400 K.-ig 4 K., 400—1000 K.-ig 5 K., 1000—2000 K.-ig 5 K., 2000—4000 K.-ig 5 K., 4000 K.-nál feljebb 5 K.

5. Adóslevelek, kötelezettségek fennállását elismerő egyéb nyilatkozatok, engedményezések, kezességvállalások biztosítási okiratok, pénzösszegekről szóló egyezségek, végrendeletek s általában minden egyoldalú akaratnyilvánítást tartalmazó okiratok kiállításáért 300 K.-ig 2 K., 300—600 K.-ig 3 K., 600—1600 K.-ig 4 K., 1600—4000 K.-ig 4 K., 4000—10000 K.-ig 4 K., 10000 koronánál feljebb 4 K.

6. Telekkönyvi törlési engedélyt tartalmazó nyugtáért, továbbá csupán telekkönyvi bekebelezési, vagy törlési engedélyt, vagy elsőbbségről való lemondást tartalmazó nyilatkozatok kiállításáért az 5. pont alatt meghatározott díjak fele jár.

7. Vázrajzokért birtokrészletenként 1 korona, az összeg azonban 10 K.-nál több nem lehet.

9. A 4., 5., 6. pontok alatt felsorolt jogügyletekről felvett okiratokba esetleg belefoglalt telekkönyvi bekebelezési, vagy törlési engedélyek szerkesztéséért külön díj fel nem számítható.

10. Kérvényekért (kivéve a 8. és 11. sz. alatt felsoroltakat) 2 K.

11. Dohánytermelésre vonatkozó kérvényekért és a kérelmi iven levő adatok kitöltéséért a termőföld minden félholdja után 6 K., az összeg azonban 20 K.-nál nagyobb nem lehet.

12. Írásbeli felebbvitel elkészítéseért 2 K.

13. Másolatok 1—1 oldalért, egy oldalt legalább 30 sorral számítva, 50 fill.

Ha az oldalszámadást, vagy tulajdonképpen számtételekből álló kimutatást tartalmaz. 25 f., kivéve a 3. §. 7. pontját.

14. Felzetekért darabonként 50 fill.

15. Magánlevelek írásáért borítékkal együtt darabonként 25 fill.

16. Meghatalmazások kiállításáért nyomtatott iven darabonként 50 fill.

Meghatalmazások kiállításáért írott iven darabonként 1 K.

17. Utalványok, szállító-levelek és más postai irlapok kitöltéséért darabonként 10 f.

18. Egyszerű nyugtáért (kivéve a községi előjáróknak és alkalmazottaknak a községi pénztárból járó illetményeiről készített nyugtákat, melyekért a községi és körjegyzőknek díj nem jár) 25 fillér.

19. Az általános jövedelmi pótdó leírásának alapján szolgáló tehervallomásokért 25 f.

20. Irástudó gyámok és gondnokok részére a 128000—902. bm. sz. gyámügyi ügyviteli szabályzat (Bel. Közl. 1902. évf. 49. sz. IV. mell.) 203. §-ban említett jelentőlap s a 212. §-ban említett kimutatás elkészítéseért (kivéve a függelék A) pontjában említett esetet) 25 f.

21. Olyan munkálatok elkészítéseért, amelyekben az ügylet tárgyának értéke meghatározva nincs s az érték egyéb adatokból sem állapítható meg, a munkadíj az irat terjedelméhez képest állapítandó meg.

Egy iv terjedelméig, oldalát legalább 30 sorral számítva, 1 K.

Minden további oldal 50 fill.

22. Mindenütt, hol a díj az irat terjedelméhez van szabva, az az oldal, amelyen az irat végződik, egésznek számít.

23. Ha a megkezdett munkálat a jegyző hibáján kívül abban marad, a díj fele követelhető.

B) Pótdíj.

A jelen szabályrendelet 3. §-ában valamint a 4. §-nak A) pontjában felsorolt munkálatok után a következő esetekben az alább részletezett pótdíjak szedhetők:

1. Ha a munkát nem a jegyző hivatalában, hanem a helyben lakó megbízó fél lakásán készítetik, a megállapított díjakon felül 2 korona pótdíj szedhető.

2. Ha a munkát a megbízó fél kifejezett kívánságára délután 8-tól délelőtt 8 óráig végzendő, a megállapított díjakon felül 5 K. pótdíj szedhető.

3. Ha a munkát a körjegyzőséghez tartozó községben, de nem a jegyző székhelyén készítetik, amennyiben a jegyző a munkát teljesítése végett a felkérlemre jelent meg az illető községben, a meghatározott díjon felül a községi szabályrendeletben megállapított napidíj és fuvardíj, vagy fuvar természetben követelhető.

4. Az 1. pont alatt említett pótdíj azonban csak akkor követelhető, ha a munkálatnak a helyszínén való elkészítése a dolog természeténél fogva volt szükséges, vagy ha a megbízó fél azt kifejezetten kívánta. A 3. pontban említett pótdíj felszámítása esetén az 1. pontban említett pótdíj fel nem számítható. (Folyt. köv.)

— **A Hunyadvármegye** valótlanak állítja azon hírlinket, hogy Oláhországból, rablók törtek be és a pásztorokat megkötözve több juhott elhajtottak. Mi újból alaposan utáná jártunk a dolognak s hírlinket szava-hihető emberek erősítik meg; ennél fogva kénytelenek vagyunk ezt egész terjedelmében fentartani.

— **Gróf Apponyi Albert unokaöcscse.** Egy szava-hihető úri ember beszélt a napokban a következő esetet: Valamivel nyolcz óra után este, kutyáim mérge-sen ugattak s az uccajtó csengettyűje folytonosan csilingelt; csak magam voltam otthon, ki mentem me-gnézni ki akar ily késő esti órákban hozzám jönni, kutyáimat lecsendesítve egy jól öltözött uriember jött be az udvarra s előadta, hogy most jön Oláhországból, ő Apponyi Albertnek az unokaöcscse, az uton minden pénzéből kifogyott s reggel fog telegrafirozni pénzéért s kéri a Baró urat előlegezzen neki míg a pénze megjön né-hány forintot. En természetesen nagyon különösnek ta-láltam, hogy egy uriember ily késő időben menjen kérni egy egészen idegenhez, azt mondtam, hogy kölcsön adnj való pénzem nincsen, de egy telegramra itt van egy korona és segítsen magán. Erre fenyegető állásba helyezkedett s rám rivalt, hogy addig nem megy míg legalább egy forintot nem adok. Nó, ha nem megy ak-or én a kutyáimat ötre uszítom s nem állok jól a következményekért s most takarodjék szemtelen ember, mert azonnal lecsukatom. Így menekültem meg Gróf Apponyi Albert unokaöcscsétől. Dacára annak, hogy a községi előjárásig hetenkint nyolcz-tíz csavargót tolon-czoltát el, még sem lehet elég óvatos az ember, ha már beesteledett.

— **Vesztett kutya.** Figyelmeztetjük a lakosságot, hogy egy vesztett kutya a község kutyáinak legnagyobb részét összszemarta s egész Iszkronyig garázdálkodott. Az ebzárlat el van rendelve, senkinek a kutyáját az uccára bocsajtani nem szabad, mert azokivül, hogy a sintér elfogja és azonnal lebunkozza, a tulajdonos még érzékeny pénzbüntetést is kap. Mind azáltal mindenki-nek óvakodnia kell a kutyáktól s különösen a gyerme-keket kell figyelmeztetni, hogy kutyákkal ne játszanak, mert könnyen bekövetkezhetik a nagy szerencsétlenség.

— **A triesti általános biztosító társaság (Assicu-razioni generali)** f. é. márczius hó 18-án tartott 73-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1904. évi mérlegek. Az előttnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1904. deczem-ber 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 710.811.866 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 32.134.119 korona és 97 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 16.145.171 korona 85 fillérrel 190.337.407 korona 01 fillérre emel-kedett. A tűzbiztosítási ágbán, beleértve betöréses-lopás elleni és tűkörűveg-biztosítást a díjbevétel 13.630.502.710 korona biztosítási összeg után 22.391.739 korona 95 fillér volt, miből 8.722.170 korona 40 fillér viszontbiz-tosításra fordítottatott ugy, hogy a tisztá díjbevétel 13.669.569 korona 55 fillérre rugott, mely összegből 9.447.372 korona 69 fillér mint díjtartalék minden teher-től menten jövő évre vitetett át. A jövő években ese-dékössé váló díjkötelezvények összege 90.301.649 kor. 69 fillér. A szállítmánybiztosítási ágbán a díjbevétel kitett 3.646.057 korona 20 fillért, mely a viszontbiz-tosítások levonása után 1.547.460 korona 56 fillérre rugott. Károkért a társaság 1904-ben 29.008.350 korona 42 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 797.690.516 korona és 39 fillérnyi igen tekinté-lyes összeget fizetett ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 25.851.064 korona 11 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség-tartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok

árfoylamingadozására alakított tartalék, mely a 3.729.624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 18.699.889 korona 05 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az 590.587 korona 53 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezeken kívül fennáll még egy 1.150.587 korona 53 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendeltetése, hogy az életbizto-sítási osztályban a kamatláb esetleges esökkenését ki-egyenlítsé. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átu-talások folytán 227.329.923 korona 25 fillérről 247.497.914 korona 42 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálogkö-vetelések — — —	38.468,591	kor.	65	fillér
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök — — —	20.002,699	„	07	„
3. Letéteményezett értékpa-pírokra adott kölcsönök — — —	750,570	„	92	„
4. Értékpapírok — — —	172,857,054	„	11	„
5. Tárca váltók — — —	946,236	„	23	„
6. A részvényesek biztosított adóslevelei — — —	7.350,000	„	—	„
7. Bankoknál levő rendel-kezésre álló követelé-sek, készpénz és az in-tézet követeléselei, a hi-telezők követeléseinek levonásával — — —	7.122,762	„	44	„
összesen	247.497,914	kor.	42	fillér

Ezen értékekből 51-5 millió korona magyar értékekre esik.

Színészet.

A vidéki közönségnek a színészettel szemben csak-nem általánosán követett szabályt képző szokása van. Legtöbb helyen az első előadások iránt nyilvánul az ér-deklődés s megletik a nézőtér, szatán fokozatosan alább száll a pártfogás, bármilyen jók az előadások. Petro-zsényben ellenkezőleg a bemutató előadások nem von-zanak és különösen, ha a társulat megérdemli, folyton fo-kozódik és tömeges látogatásban nyilvánul az érdeklő-dés. Így már a második előadás:

pénteken, f. hó 24-én szépszámú közönséget vonzott. Kaczagtató bohozat: „A szaharai konzul” ment, mint ujdonság. Helyeseljük a rendezőség eljárását, hogy az előadásokat 8 órakor pontosan kezdik s rövid szünet-eket tartanak a felvonások között.

Az előadásról megjegyezhetjük, hogy igen sikertilt volt. Különösen ki kell emelnünk, hogy a néhol kissé sikamlós jeleneteket oly diszkrétan provokálták, hogy a legfinyásabb izlés sem kifogásolhatja.

Éppen ezzel és a hatásvadászat kerülésével érték el a szereplők a szinte szokatlan hatást. A főbb szere-pekben igazán jók voltak: Sz. Szirmai Jozefin (Klára), Karácsonyi M. (Havaskáné), Szigethy A. (Miklós), Sz. Nagy Imre (Samu). Hegyessy (Pikk), Vetéssy D. (Ha-vaska), Halmi J. (Krisztó). A kisebb szerepek is jó sze-mélyesítőkkel voltak betöltve.

A kaczagtató bohozatok kedvelői sajnálhatják, hogy elmulasztottak egy szorakoztató kellemes estét. Ugy tud-juk, hogy a szezonban még megismétlik a darabot.

Szombaton, f. hó 25-én Ziehrer mulattató vig operette-je a „Svihakok” telt ház előtt került színre. A darab jól ment, tetszett. A czimszerepet Makkai E. és Sz. Nagy Imréné kreálták hatásosan; játékuk és éne-kük egyaránt kifogástalan volt. A bohókás cselekmény mindvégig az ó pompás alakításuk által vált érdekessé, amit Karácsonyi M. (Mimi) kecses tánca, ügyes játéka, Szigethy M. (főhadnagy). Török K. (hadnagy) eleven-sége, fülbemászó éneke, Hegyessy (Vondracsek) kaczag-tató komikuma, Sz. Nagy Imre (Rolland) intelligens, megnyerő alakítása, Továryné (Kampelné) színpadi ott-honíassággal párosult előadása s az összjáték tették él-vezetessé.

Vasárnap, f. hó 26-án telt ház előtt népszínmű ujdonságot „A falu rózsája”-t mutatta be telt ház előtt a szintársulat. Az előadás kifogástalan volt s a főbb szerepeket Halmi (a falu bírāja), Továryné (özv. Gerli-czené), Karácsonyi M. (Juliska), Szigethy Mari (Virág Lidi), Makkai E. (Zsizsik), Sz. Nagyné (Kati néni), He-gyessy (harangozó), Keller (kántor), Szigethy Antal (Ist-ván) igen jól játszottak. De legjobb ügyekezettükkel s tudásukkal sem tudták a darabot megkedveltetni. Nem a szereplők hibája.

Színmű irodalmunk emé válfaja: a népszínmű, az utóbbi években éppen nem mutat fel sikerült alkotást

s Pintér Imre (Falu rózsája” újabb bizonyítéka ezen el-szomorító igazságnak. A jelenetezés rutínírozott színészre vall, de a cselekményben a mi jó az nem új, s ami új az nem jó. Müller Mátyás zenéje pedig nagyon alkal-mas arra, hogy a népdalok népszerűsítését lerontsa. Nyakatekert, czikornyázott hangfutatok, magyaros ka-rakter s népies jelleg nélkül. Ezeket a népdalokat soha sem fogja énekelni a nép, valamint Szigethy Antal kel-lemes, erőteljes szép hangja s megnyerő előadása sem tudta megkedveltetni. A fel-felhangzott tapsot és tetszés nyilvánulást nem a dalok szépsége, hanem Szigethy Antal és Szigethy Mari kedves előadása provokálta. Hogy „felsőbb helyről” a megelégedés, sőt a tetszés nyilv-anulása hangzott, az nem bizonyít a darab abszolút becsé mellett, a mit egy „legjelesebb népszínmű”-től joggal megkövetel a részrehajatlan bíráló.

Mindazonáltal helyezen tette az igazgató, hogy a darabot színre hozta, legalább meggyőződöttette a közön-séget arról, hogy a jó előadás ott is leköti az érdeklő-dést a hol a szindarab cselekménye és a zenei alkotás még a jóakaró bírálóat mértékét sem üti meg.

Hetfőn f. hó 27-én Huszka remek zenei kom-pozíciója, a „Bob herczeg” mérsékelt helyárrakkal telt ház előtt lett színre hozva. Szigethy M. kitűnően mutatta be Bob-ot, játéka, kosztümje jó benyomást tett s egyes énekeit is meg tapsolták. Sz. Szirmai Jozefin megjele-nése királyiúi s játéka méltóságos volt. Hegyessy mind-végig magas színvonalu játékaival, különösen pedig a „holló legendájával” aratott megérdemelt tapsokat. Jó Annie volt Karácsonyi M. A nagyobb szerepeket kifo-gástalanul töltötték be Török K. (herczegnő), Vetéssy (hopmester), Makkay (borbély) és a többiek is. Az ének-kar derekasan megálta helyét.

Kedden, f. hó 28-án érdekes ujdonság premiérje volt. „A drotos tót”-ot adták telt ház előtt. A darabhoz fűzőtt várakozást teljesen kielégítette az előadás. Vete-kedő igyekezettel biztosították a szereplők a sikert ugy az előjátékban, mint a tulajdonképeni darabban, mely-nek cselekménye érdekfeszítő, zenéje karakterisztikus és fülbemászó. A jó előadás pedig kidomborította az ope-rette minden szépségét. Volt is taps, kihívás és ujrázás gyakran, melyből bőven kijutott különösen Makkaynak, a ki a zsidó rokonszenves nagy szerepét kreálta igazi rutinnal, diszkrét mérséklettel s megérdemelte ezuttal is ez a talentumos kiváló színész az elismerés tünető ki-fejezését Sz. Nagy Imrénével (Zsuzska) együtt, akit ugy szépen előadott dalait, mint temperamentumos játéka-ért nyílt színen is többször elismerésének kifejezésével jutalmazott a közönség. Nagy Imre a czimszerepben olyan volt mint minden eddigi szerepében: kifogástalan. Szé-phen csengő tenorjával valamint szerepéhez illő játéka-ival most is kiérdemelte a zajos tapsokat. Ugyanez a bíráló illik Szigethy Antalra is a ki a huszárkaplár sze-repében brillírozott szép baritonjával és intelligenciájára valló játékával Karácsonyi M. (Gizi) és Török Kornél (Lori) megnyerők, kedvesek voltak. Vetéssy jellemző vo-násokkal s erőteljesen állította a közönség elé a bádo-gosmestert. Szigethy Mari igen szeretetreméltó Miczi volt Hegyessy józú komikumának érvényesülésére az örmes-ter szerepe igen alkalmas volt. Egyébként ő minden sze-repet helyes felfogással juttatta érvényre. A kar, vala-mint az epizód szerepek szerepek személyesítő dícsé-reten hozzájárultak az ensemblehez. A kosztümök s disz-letek eredetiek, jók voltak.

Ezzel az operette ujdonsággal újabb bizonyítékát adta a társulat, hogy színházlátogató intelligens közön-ségünk igényeinek megfelelő előadásokkal kielégíti a jo-gos várakozást s bizonyára figyelemmel lesz az igazgató a közönség ama kíváncsmára is, hogy dráma és vigjá-ték ujdonságok bemutatásával is tegye az estéket még változatosabbá.

Szerdán, f. hó 29-én félig telt haz gyönyörkö-dött „Sulamith” sikerült előadásában. Dacára, hogy e keleti nagy operettet közönségünk annyira ismeri, mégis több tekintetben meglepő élvezetet nyújtott, mert még megközelítő alakításban sem volt színpadunkon bemu-tatva. Szigethy Antal szép baritonja kitűnő alakítással párosulva Absolont ritka tökélylyel jutatta érvényre. Sz. Nagy Imre (főpap) jól volt diszponálva, pompásan éne-kelt s a mit eddig színpadunkon nem hallottunk: „Kol-Nidre” zugó tapsvihart produkált. A kosztümök korhűek a diszletek szépek voltak. A czimszerepet Szigethy Mari kreálta rokonszenvesen s éneke is tetszett. Az énekkar derekasan működött s az összjáték sikerét nagyban emelte. Elismerő méltánylás illeti Lendvay J. karmestert ugy ezen, valamint általában az énekes darabok betani-tásával bebizonyított szakértelme és buzgalmaért. Az összes szerepek egyébként jó kezekben voltak. Z.

CSARNOK.

A reklám.

A haladó korrall változik az emberek ízlése találékonyasága és merészsége is. Ma már nem elégsznek meg a lapok hirdetési rovatának igénybevételével, hanem az élelmesebbnél élelmesebb üzletemberek felhasználnak a reklám czéljaira minden kínálkozó eszközt és alkalmat és sokszor bebizonyult már, hogy minél újabb és eredetibb a reklámesimálás módja, annál több hasznot hajt az, az üzletembereknek.

Az alábbiakban egy néhány példát mondunk el az ilyfajta reklámesimálásról.

Egy victorai (Ausztília) kereskedő czég engedélyt kért kormányától, hogy az állam által kiadott hivatalos és postai bélyegek hátlapjára az enyvezés előtt hirdetését odanyomathassa. Az élelmes kereskedő észjárása odagravitál, hogy mindenki, mielőtt nyelvért üténé a bélyeg megnevesítésére, bizonyára észreveszi, és elolvassa az ott levő hirdetést. Már most ha elgondoljuk, hogy hány ember nyalaponként bélyegyet egy városban, bizonyára nem kevés lehet azoknak száma, kiket a leleményes kereskedő reklámja boltjába csodít.

Hogy a hirdetések összeállításában milyen geniálitást fejtenek ki a külföldi élelmes üzletemberek, fényesen illusztrálja ezt a következő példa:

Egy amerikai ujságban üresen hagyott fehér oldal ragadta meg a közönség figyelmét. Eppen csak a lap alsó sarkán volt egy néhány sor: „Ezt az oldalt a Brown testvérek férfi ruhakészítők bérelték ki hirdetésnek, azonban a nevezett czég újabban olyan virágzásnak örvend, hogy a hirdetés teljesen fölöslegesnek bizonyult.

Nem rossz az sem, a mit egy angol nyomda produkált nem régen. Elegáns, elhervadt rózsabimbó és hervadt levelekkel díszített borítékban, melyről persze a nyomdaczég ajánlókártyája sem hiányzott, igen finom krémpapírra írott, névre szóló leveleket küldözgetett szét melyen női kéztől írott következő sorok voltak olvashatók: „Az elfogadottakat valamennyit vissza. Én nem szeretlek többé téged. Az én rokonszenvem mostantól fogva a James Pitt et Co. czégé, mely oly csodás szép-szerű nyomtatványokat szállít.”

Eredeti módja a reklámesimálásnak a következő is. Egy Rednone Ede nevű amerikai ugyanis egy ördögös masinát konstruált, mely egy kerékpárból áll és arra szolgál, hogy egyes kereskedők és iparosok hirdetményeit a járdákra lenyomtassa. A gépezet pneumatikus gumikerékből áll, melynek közepén festékező van alkalmazva, mely a közlikeréken elhelyezett szavakat festékekkel látja el. Egy felülről lefelé nyúló emelő rudra eszközölt nyomás által a betűs kerék a hátulsó gummi kerékkel érintkezik, az átveszi az illető szavak lenyomatát és átadja a járdának vagy más alkalmas területnek, melyen át a kerékpár halad. Így aztán nap-nap után olvassák a járó-kelők akarva, nem akarva a járdákon, hogy: az Odol a legjobb szájviz a világon! — Wasmuth Hühneraugen-Ringe in der Uhr hilft sicher! stb.

Az amerikai élelmesség nem riad vissza attól sem, hogy a színpadot, ezen a reális élettől távol álló muzsa oltárt is felhasználja a reklám czéljaira. A sok közül ime egy példa:

Tudva levő dolog, hogy Shakespeare Romeo és Julia című tragédiájában Romeo hiába költögeti Juliát. A leány az álomitaltól valósággal megdermedt. E miatt Romeo a halálba megy, hova fölbredése után Julia is követi. Az amerikai Romeo is egy ideig mézes szavakkal ébresztgeti Juliát, de midőn a leány még a szerelem szavára sem ébred, Romeo így kiált föl:

— Itt már minden hasztalan! De ah! tegyük próbát Elberman dr. életeszeneciájával!

Julia szájába tölt egy üvegeséből néhány csöpp eszeneciát és Julia fölbred. A szerelmesek boldogok, a közönség pedig lelkesülten tapsol Shakespearenek és Elberman doktorinak és másnap — siet életeszeneciát vásárolni.

(Folyt. követ.)

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

!! Üzlet átvétel !!

Van szerencsém tudomására hozni a n. érdemi közönségnek, hogy a főútczán levő

házikenyer-sütöde és lisztüzletet

Lehovczki Mihálytól a mai napon átvettem a közel-ösmért jó zamatu házi-kenyer készítése ép úgy fog továbbra fennmaradni mint eddig, ugyanazon alkalmazottak maradtak. A sütőház, hol a kenyér készül, bárkinek és bármikor rendelkezésére áll, hogy a tisztaságról személyesen meggyőződhessek.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kéri

Szentpály Dezső,

FIGYELEM!!

Megbízható legjobb minőségű
hirneves VALÓDI SZEPESSÉGI
lenvászon és
damasztáru
minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár
bejegyzett védjegye:

HAZAI IPAR!

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad
e lap kiadóhivatala.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

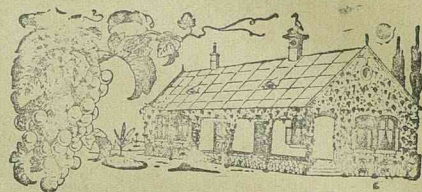
BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCZA 10. SZÁM.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e czéjből hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás- és harang-törés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és vi-szontbiztosító r.-t., valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság” számára

A petrozsényi főügynökség:

Hitelbank részvénytársaság.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld-és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s ninesen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobbbrésze ha megne is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, a ki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfaju szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olesó árban és »Delaware« sima, ültetéshez és ebből borminta.

Ermelléki első szőlőültvénytelep Nagy Kágya, Biharm.

Urhölgyek figyelmébe.

Bevásárlási utamból megérkezve tisztelettel jelentem Petrozsény és vidéke urhölgyeinek, hogy a legdivatosabb női kalapokkal, női divatcikkekkel dúsan felszerelt raktáromból a legmesszebb menő igényeket s a legjutányosabb áron ki-elégitem.

Jelentem továbbá, hogy üzletemben a leg-szebb himzésekhöz előnyömások legjutányosabban eszközölhetők.

Szüszer Helena.

Eladó ház és háztelek.

Lupény községben a Főúton, az állomással szemben, egy szilárd anyagból épült ház, jelenleg koresma üzlet, és ugyanott egy építési telek, szabad kézből kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebbet:

Marek Mór-nál
Petrozsény.